

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2005 m. sausio 27 d.*

Byloje C-125/04

dél *collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages* (Belgija) 2003 m. gruodžio 4 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2004 m. kovo 8 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Guy Denuit,

Betty Cordenier

prieš

Transorient - Mosaïque Voyages et Culture SA

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai N. Colneric ir J. N. Cunha Rodrigues (pranešėjas),

* Proceso kalba: prancūzų.

generalinis advokatas A. Tizzano,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Belgijos vyriausybės, atstovaujamos E. Dominkovits,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos A. Aresu ir J.-P. Keppenne,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone,
nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- ¹ Prašymas dėl prejudicinio sprendimo priėmimo susijęs su 1990 m. birželio 13 d. Tarybos direktyvos 90/314/EEB dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų (OL L 158, p. 59, toliau – direktyva) aiškinimu.

- 2 Šis prašymas buvo pateiktas byloje *G. Denuit ir B. Cordenier prieš kelionių agentūrą Transorient – Mosaïque Voyages et Culture SA* (toliau — agentūra) dėl organizuotos kelionės į Egiptą kainos.

Teisinis pagrindas

- 3 Direktyvos 4 straipsnio 4 dalies a punktas numato:

„Sutartyje nustatytos kainos negali būti keičiamos, jeigu sutartyje nėra aiškiai numatyta galimybė padidinti ar sumažinti kainas ir nėra tiksliai nurodyta, kaip turi būti apskaičiuota pakeista kaina, kuri gali kisti tik kintant:

— transporto kaštams, įskaitant kuro išlaidas,

— tam tikrų paslaugų mokesčiams ar rinkliavoms, pavyzdžiui, nutūpimo, išvykstančio ar atvykstančio keleivio rinkliavoms uostuose ar oro uostuose,

— valiutos keitimo kursams, taikomiems konkrečiam paketui.“

- 4 Direktyva buvo perkelta į Belgijos teisę 1994 m. vasario 16 d. Įstatymu, reglamentuojančiu kelionių organizavimo sutartį ir kelionių tarpininkavimo sutartį (1994 m. balandžio 1 d. *Moniteur belge*, p. 8928), kurio 11 straipsnio 1 dalis atitinka minėtą direktyvos 4 straipsnio 4 dalies a punktą ir nustato:

„Sutartyje nustatyta kaina negali būti keičiama, jeigu sutartyje tokia galimybė nėra aiškiai numatyta, taip pat jei nėra tiksliai nurodyta, kaip ji turi būti apskaičiuota, ir ji gali būti pakeista tik kintant:

a) valiutos keitimo kursams, taikomiems kelionei ir (arba)

b) transporto kaštams, įskaitant kuro išlaidas ir (arba)

c) tam tikrų paslaugų mokesčiams ar rinkliavoms.

Tokiu pat būdu dėl numatytų pokyčių kaina taip pat turi būti ir mažinama.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 5 G. Denuit ir jo sutuoktinė B. Cordenier, ieškovai pagrindinėje byloje, agentūroje sau ir savo vaikui Thierry užsisakė tam tikrą kelionę su apgyvendinimu „viskas įskaičiuota“ Egipte už bendrą 2 765 eurų kainą, į kurią buvo įskaičiuota kelionė lėktuvu iš Briuselio ir atgal bei 2003 m. kovo 2–9 d. kelionė laivu Nilu.
- 6 Agentūros konkrečiose sąlygose paminėta, kad „ši kaina apskaičiuota pagal šio lankstinuko išspausdinimo dieną esantį dolerio kursą (2002 m. sausio mėn. kursas — 1 euras = 0,91 USD). Visi pakitimai iki išvykimo, 10 % padidinantys ar sumažinantys kursą, mums leidžia pakeisti kainą“.
- 7 Po kelionės ieškovai pagrindinėje byloje pareikalavo iš Agentūros grąžinti dalį jau sumokėtos bendros kainos, tai yra 217,61 euro, teikdami, kad ji turėjo būti sumažinta atsižvelgiant į suteiktų paslaugų sumą, išreikštą doleriais, po šios valiutos kurso pasikeitimo jų išvykimo dieną, kai kursas buvo 1,08 USD už eurą.
- 8 Agentūra atsisakė ieškovams pagrindinėje byloje sugrąžinti kainos dalį, remdamasi 1994 m. vasario 16 d. Įstatymo 11 straipsnio 1 dalimi.

9. Ieškovai pagrindinėje byloje kreipėsi į *collège d'arbitrage dela Commission de Litiges Voyages*, kuri pagal Belgijos teisę yra ne pelno siekianti asociacija.
10. Nutarusi, kad nagrinėjamai bylai reikalingas Direktyvos 4 straipsnio 4 dalies išaiškinimas, *collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages* nusprendė sustabdyti jos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Kai vartotojo ir kelionių organizatoriaus ir (arba) kelionių pardavimo agento sutartyje esanti sąlyga numato tik galimybę padidinti kainą ir nustato detalų jos padidinimo apskaičiavimo metodą, ar direktyvos 4 straipsnis, atsižvelgiant tik į jo 4 dalies a punkte pateikiamą baigtinį aplinkybių sąrašą, taip pat numato, jog kainos turi būti sumažinamos pagal tą patį metodą?
2. Kai vartotojo ir kelionių organizatoriaus ir (arba) kelionių pardavimo agento sutartyje esanti sąlyga numato galimybę padidinti ir sumažinti kainą, tačiau nenustato detalaus apskaičiavimo metodo, ar Direktyvos 4 straipsnis, atsižvelgiant tik į jo 4 dalies a punkte pateikiamą baigtinį aplinkybių sąrašą, reiškia, jog negalioja visa sutarties sąlyga, ar toks negaliojimas apsiriboja tik sąlyga dėl kainos padidinimo?
3. Kai vartotojo ir kelionių organizatoriaus ir (arba) kelionių pardavimo agento sutartyje esanti sąlyga numato galimybę išimtinai tik kelionių organizatoriaus ir

(arba) kelionių pardavimo agento naudai padidinti ar sumažinti kainą ir nustato detalų apskaičiavimo metodą, ar Direktyvos 4 straipsnis, atsižvelgiant tik į jo 4 dalies a punkte pateikiamą baigtinį aplinkybių sąrašą, reiškia, jog negalioja visa sutarties sąlyga, ar toks negaliojimas apsiriboja tik sąlyga dėl kainos padidinimo?

4. Kai vartotojo ir kelionių organizatoriaus ir (arba) kelionių pardavimo agento sutartyje esanti sąlyga numato galimybę tiek kelionių organizatoriaus ir (arba) kelionių pardavimo agento, tiek vartotojo naudai padidinti ar sumažinti kainą ir nustato detalų apskaičiavimo metodą, ar Direktyvos 4 straipsnis, atsižvelgiant tik į jo 4 dalies a punkte pateikiamą baigtinį aplinkybių sąrašą, įpareigoja kelionių organizatorių ir (arba) kelionių pardavimo agentą sumažinti kainą, net jei to neprašo vartotojas?“

Dėl Teisingumo Teismo kompetencijos

- 11 Pirmiausia reikia išsiaiškinti, ar *collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages* turi būti laikoma teismu EB 234 straipsnio prasme.
- 12 Tam, kad nuspręstų, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija yra valstybės narės teismas EB 234 straipsnio prasme, Teisingumo Teismas atsižvelgia į keletą aplinkybių, t. y., ar institucija įsteigta teisėtai, ar ji yra nuolatinė, ar jos jurisdikcija yra privaloma, ar jos procesas grindžiamas rungtyniavimo principu, ar institucija taiko teisės aktus, taip pat ar ji yra nepriklausoma (šiuo

klausimu žr. 1997 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Dorsch Consult*, C-54/96, Rink. p. I-4961, 23 punktą ir jame nurodytą Teisingumo Teismo praktiką bei 2002 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Schmid*, C-516/99, Rink. p. I-4573, 34 punktą).

- 13 Pagal Teisingumo Teismo praktiką sutartinis arbitražas nėra valstybės narės teismas EB 234 straipsnio prasme, nes nėra nei teisinės, nei faktinės pareigos sutarties šalims perduoti savo ginčą nagrinėti arbitražui, ir, kadangi susijusios valstybės narės viešosios institucijos nėra įtrauktos į arbitražo (kaip ginčo nagrinėjimo institucijos) pasirinkimą, jos taip pat nėra įpareigosotos įstoti į arbitro sprendžiamą bylą (žr. 1982 m. kovo 23 d. Sprendimo „*Nordsee*“ *Deutsche Hochseefischerei*, 102/81, Rink. p. 1095, 10–12 punktus ir 1999 m. birželio 1 d. Sprendimo *Eco Swiss*, C-126/97, Rink. p. I-3055, 34 punktą).
- 14 Pagrindinėje byloje iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą išplaukia, kad ginčo perdavimas nagrinėti *collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages* kyla iš šalių sudarytos sutarties dėl arbitražo.
- 15 Belgijos teisės aktai nenumato ieškinio pateikimo arbitražui kaip vienintelės priemonės išspręsti bylą tarp fizinio asmens ir kelionių tarpininko. Aišku, kad bendros kompetencijos teismas, gavęs bylą, kuri yra sutarties dėl arbitražo objektas, turi nuspręsti, kad jis yra nekompetentingas pagal Belgijos teismų kodekso 1679 straipsnio 1 dalį. Tačiau *collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages* jurisdikcija tokiu atveju, kai tarp šalių nėra sudaryta sutartis dėl arbitražo, neprivaloma, todėl fizinis asmuo gali kreiptis į bendros kompetencijos teismą dėl ginčo sprendimo.

- 16 Kadangi pagrindinėje byloje nėra nei teisinės, nei faktinės pareigos sutarties šalims perduoti savo ginčą nagrinėti arbitražui ir kadangi Belgijos viešosios institucijos nėra įtrauktos į arbitražo (kaip ginčo nagrinėjimo institucijos) pasirinkimą, *collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages* neturi būti laikoma valstybės narės teismu EB 234 straipsnio prasme.
- 17 Iš to išplaukia, kad Teisingumo Teismas nėra kompetentingas spręsti jam *collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages* pateiktą klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 18 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų *collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages* nagrinėjamoje byloje, pastaroji turi spręsti išlaidų klausimą. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

Teisingumo Teismas nėra kompetentingas spręsti jam *collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages* pateiktą klausimą.

Parašai.